

Formy polifoniczne

Polifonia polega na prowadzeniu kilku linii melodycznych. Melodie (głosy) muszą być dopasowane , żeby dobrze współbrzmiały więc zasady prowadzenia głosów są bardzo skomplikowane. Melodie w poszczególnych głosach mogą ze sobą kontrastować lub być podobne. Często spotyka się *imitację* – pojawienie się takiej samej melodii kolejno w poszczególnych głosach.

Kanon – kilkugłosowy utwór, w którym jedna melodia powtarzana jest kolejno we wszystkich głosach tak, że głosy nakładają się. (*imitacja ścisła*)

Inwencja – 2 lub 3-głosowy krótki utwór najczęściej klawesynowy. Nazwę wprowadził J. S. Bach, który napisał je dla syna chcąc go nauczyć śpiewnego prowadzenia każdego głosu w utworach polifonicznych. W wielu inwencjach występuje imitacja głosów, jednak nie jest ona tak ścisła jak w kanonie. Melodie mogą się trochę różnić od siebie, ukazywać wyżej lub niżej od początkowego głosu. Imitacja może też dotyczyć tylko fragmentów melodii.

Fuga – najbardziej skomplikowana forma polifoniczna podlegająca ścisłym zasadom konstrukcyjnym. Temat czyli zasadnicza melodia, przechodzi z jednego głosu do drugiego, co stwarza wrażenie, że głosy nawzajem się ścigają. Kolejność w jakiej wchodzi głosy nie jest ściśle ustalona. Fugę może rozpocząć każdy głos. Odcinek fugi, w którym temat przeszedł przez poszczególne głosy nazywa się przeprowadzeniem. W całej fugie takich przeprowadzeń może być 3, 4 lub więcej. Jeśli temat przeszedł przez wszystkie głosy to przeprowadzenie jest *kompletne*, jeśli tylko przez niektóre – *niekompletne*, a jeśli w którymś z głosów pojawi się 2 razy – *nadkompletne*. Melodia, która towarzyszy tematowi w innym głosie to kontrapunkt.

stretto – ścieśnione wejście głosów. Temat w jednym głosie jeszcze się nie skończył, a już pojawia się w następnym.

nuta pedałowa – pojawiający się w zakończeniu fugi jeden wyróżniający się, zazwyczaj niski dźwięk trwający przez kilka taktów, na którego tle poruszają się pozostałe głosy tworząc zakończenie fugi.

Mistrzem w tworzeniu fug był J. S. Bach. Napisał m.in. 24 preludia i fugi we wszystkich tonacjach (*Das Wohltemperierte Klavier*).